

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ ЛЬОТНИЙ КОЛЕДЖ**

**Циклова комісія соціально-гуманітарних, філологічних дисциплін
та фізичної підготовки**

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни «Політологія»
вибіркових компонент

освітньо-професійної програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
272 Технічне обслуговування та ремонт повітряних суден і авіадвигунів

Вінниця 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 30.08.2023_№_7_

СХВАЛЕНО

Методичною радою
Кременчуцького льотного
коледжу Харківського
національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 28.08.2023_№_1_

ПОГОДЖЕНО

Секцією науково-методичної ради
ХНУВС з гуманітарних та соціально-
економічних дисциплін
Протокол від 30.08.2023_№_7_

Розглянуто на засіданні циклової комісії соціально-гуманітарних,
філологічних дисциплін та фізичної підготовки, протокол від 28.08.2023
№_1_

Розробник: викладач циклової комісії соціально-гуманітарних, філологічних
дисциплін та фізичної підготовки, спеціаліст вищої категорії Хомяк О.В.

Рецензенти:

1. Викладач Кременчуцького національного університету ім.М.Остроградського, к.пед.наук, доц., доцент кафедри психології, педагогіки та філософії Сошенко С.М.
2. Викладач циклової комісії соціально-гуманітарних, філологічних дисциплін та фізичної підготовки Кременчуцького льотного коледжу ХНУВС, доктор філософії, викладач вищої категорії Кірюхіна М.В.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Шифри та назви галузі знань, код та назва напряму підготовки, спеціальності, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 3,5 Загальна кількість годин - 105 Кількість тем - 8	27 Авіаційний транспорт 272 Технічне обслуговування та ремонт повітряних суден і авіадвигунів Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	Навчальний курс <u>1</u> (номер) Семестр <u>2</u> (номер) Види контролю: <u>залік</u> (екзамен, залік)
Денна форма навчання		Заочна форма навчання
Лекції - <u>20</u> (години)		Лекції - <u>8</u> (години)
Семінарські заняття - <u>—</u> (години)		Семінарські заняття - <u>—</u> (години)
Практичні заняття - <u>10</u> (години)		Практичні заняття - <u>4</u> (години)
Лабораторні заняття - <u>—</u> (години)		Лабораторні заняття - <u>—</u> (години)
Самостійна робота <u>75</u> (години)		Самостійна робота - <u>93</u> (години)
Індивідуальні завдання:		Індивідуальні завдання:
Курсова робота - <u>—</u> (кількість, № семестру)		Контрольна робота <u>—</u> (кількість, № семестру)
Реферати - <u>—</u> (кількість, № семестру)		Реферати - <u>—</u> (кількість, № семестру)

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: формування системи знань з питань сучасної політичної системи суспільства, політичної свідомості і демократичної політичної культури, необхідних навичок політичної діяльності.

Завдання: вивчення сутності, теорії та методології політології як науки; розвиток здібностей розуміння політичних відносин і процесів;

набуття навичок і вмінь практичного застосування теоретичних та практичних компонентів політичного знання; аналіз міжнародного політичного життя процесів в Україні, її місця, статусу і відповідальності в сучасному політичному світі.

Міждисциплінарні зв'язки: з соціологією, філософією, всесвітньою історією та історією України.

Очікувані результати навчання: засвоєння сутності, теорії та методології політології як науки; розвиток здібностей щодо розуміння політичних відносин і процесів; набуття навичок і вмінь практичного застосування теоретичних та практичних компонентів політичного знання; аналіз міжнародного політичного життя та процесів в Україні, її місця, статусу і відповідальності в сучасному політичному світі.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Політологія» здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

- теоретико-методологічні її засади та принципи, історію політичних учень;
- категорійно-понятійний апарат науки, його специфіку та закономірності функціонування в сфері політичних відносин;
- сутнісні риси політичних систем, політичних процесів у світі й Україні, ознак держави та форм організації влади, їх особливостей у сучасному світі;
- теорію і практику формування правової, демократичної держави, громадянського суспільства, проблем, які цьому заважають;
- різновиди політичної культури, свідомості, ідеології, основних політичних течій сучасності, політичних партій, партійних систем та їх ролі в політиці;
- концепції та реалії політичних еліт, лідерства та різновиди виборчих систем;
- особливості трансформації політичних систем посттоталітарних країн світу;
- особливості міжнаціональних відносин та сутність національної політики;
- різновиди соціальних моделей та шляхи розв'язання соціальних проблем;
- закони геополітики, геополітичні парадигми міжнародних відносин та зовнішньої політики України.

вміти:

- самостійно складати таблиці, логічні схеми політичних ідей та подій;
- аналізувати документи, порівнювати різні політичні позиції та події;
- орієнтуватися в сучасній політичній ситуації;
- формувати власні політичні переконання та відстоювати їх;

– толерантно ставитись до інших поглядів, позицій та брати участь у політичних дебатах, тематичних круглих столах, прес-конференціях (формулювати запитання, аналізувати відповіді, робити висновки).

Програмні компетентності, які формуються при вивченні навчальної дисципліни:	
Інтегральна компетентність	ЗК8. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
Програмні результати навчання	ПРН9. Розуміння сучасних філософських теорій і основних набутоків світової і національної культури, їх творче осмислення та навички застосування у професійній діяльності, зокрема, при спілкуванні з колегами.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема №1. Предмет, структура та функції політології.

Основні системи суспільства: економіка, культура, право і політика. Місце політики у системі суспільства. Тлумачення природи політики. теологічний, натуралістичний, соціальний підходи. Біологічні передумови та соціальна природа політики. Підходи до визначення політики: системний, структурно-функціональний, діяльнісний. Політика як система ціледосягнення та упорядкування суспільних процесів. Комунікаційна природа політики. Предмет політології як науки та навчальної дисципліни.

Тема №2. Політична влада.

Природа політичної влади. Концепції влади (Р.Даль, Т. Парсонс, М. Вебер, М. Крозье). Політична комунікація і політична влада. Властивості влади: верховенство суверенітет, відповідальність, примусовість. Функції влади. Об'єкт і суб'єкт влади. Влада і авторитет. Володарювання, владне панування і підлеглість. Способи існування влади: залежність, незалежність, взаємозалежність, управління, контроль, прийняття рішень.

Зміст концепції поділу влади. Владні функції правоохоронних органів. Чинники ефективності влади. Громадянський контроль за діяльністю державної влади. Політична влада в Україні.

Тема №3. Політична ідеологія.

Поняття ідеології та розвиток уявлень про неї (Де Тресі, М.Вебер, Р.Пайпс). Ідеологія як необхідний особливий рівень суспільної свідомості. Сутність і функції політичної ідеології (створення позитивного образу політики, що здійснюється, інтеграція суспільства, мотивація політичної поведінки). Рівні політичної ідеології (теоретичний, програмно-політичний, актуалізований).

Основні різновиди політичної ідеології: консерватизм; лібералізм та неолібералізм; соціалізм та комунізм; соціал-демократія. Порівняльний аналіз основних ідейно-політичних течій.

Вплив ідеології на внутрішню і зовнішню політику держави. Конституційний принцип ідеологічної багатоманітності суспільного життя в Україні. Ідеологія державотворення в Україні.

Сутність агресивних ідеологій (неофашизм, шовінізм, ідеологія тероризму тощо). Політика протидії агресивним ідейно-політичним течіям.

Тема № 4. Політична система.

Структура політичної системи. Розвиток концепту політичної системи (Д.Істон, Т.Парсонс, Г.Алмонд та ін.). Типи політичних систем: тоталітарна, авторитарна, демократична.

Взаємодія політичної системи з зовнішнім середовищем. Структура та основні елементи політичної системи. Політичні інститути як усталені елементи та відношення в політичній системі. Явні і латентні функції політичних інститутів. Політична злочинність та її прояви і приборкання.

Місце і функції правової держави у політичній системі. Системно-політичний статус правоохоронних органів. Перехідні політичні системи. Генеза політичної системи України за умов незалежності.

Визначення політичного режиму та типологія політичних режимів.

Тема №5. Політичні партії та партійні системи.

Визначення політичної партії. Теорія політичної партії. Роль політичних партій в житті сучасного демократичного суспільства. Типологія політичних партій. Формування багатопартійної системи в Україні.

Розвиток виборчих систем та їх застосування в Україні. Характерні риси та особливості виборчих кампаній в Україні.

Політичні партії у виборчому процесі та результати виборчих кампаній. Роль партій у формуванні коаліцій та фракцій у парламенті. Перспективи розвитку багатопартійної системи в Україні.

Тема №6. Політичні еліти та політичне лідерство.

Теорії політичної еліти (В. Парето, Г.Моска, р.Міхельс, В.Липинський, Д.Донцов). Становлення демократичної еліти. Порівняльний аналіз типології політичних еліт. Формування політичної еліти в Україні.

Теорія лідерства (Н.Макіавеллі, Р.Емерсон, Г.Тард. Класифікація лідерства за М.Вебером: традиційне, харизматичне, раціонально-легальне. Аналіз демократичного лідерства. Демократичне лідерство в Україні. Роль політичних лідерів в процесах демократизації суспільства.

Тема №7. Світовий політичний процес. Система міжнародних політичних відносин

Закономірності формування і розвитку світового політичного процесу, сутність глобалізації, її позитивні і негативні наслідки та впливи на суспільний розвиток. Шляхи вирішення глобальних проблем сучасності. ООН, ЄС, ОБСЄ, НАТО та інші офіційні організації у світовому політичному процесі. Роль міжнародних офіційних та неурядових організацій у вирішенні проблем світової політики.

Тенденції сучасних міжнародних відносин за умов глобалізації та сутність геополітики як складової частини теорії міжнародних відносин. Порівняльний аналіз біполярної і багатополлярної систем міжнародних відносин. Системи національної та міжнародної безпеки в умовах формування нового світового порядку.

Теорія зовнішньої політики та роль держав на світовій арені. Національні інтереси та національна безпека. Принципи і напрямки зовнішньополітичної діяльності української держави.

Тема №8. Витоки демократії та її цінності.

Поняття демократії, її витоки, історичні етапи становлення. Демократія як порядок здійснення влади, спосіб управління за участю народу та в його інтересах. Пряма, представницька, консолідована демократія та інші. Порівняння моделей демократії, зокрема, моделі участі і розвитку та -

конкурентного елітизму.

Особливості та необхідність створення передумов демократії: політичних, економічних, культурологічних. Становлення політичного плюралізму і змагальності. Ринкова економіка як основа розвитку демократії. Утвердження соціальної справедливості в демократичному суспільстві. Перспективи поширення демократії в сучасному світі.

Визначення і характеристика цінностей демократії їх співпадіння із загальнолюдськими цінностями. Формування механізму Поняття демократії, її витоки, історичні етапи становлення. Демократія як порядок здійснення влади, спосіб управління за участю народу та в його інтересах. Пряма, представницька, консолідована демократія та інші. Порівняння моделей демократії, зокрема, моделі участі і розвитку та - конкурентного елітизму.

Особливості та необхідність створення передумов демократії: політичних, економічних, культурологічних. Становлення політичного плюралізму і змагальності. Ринкова економіка як основа розвитку демократії. Утвердження соціальної справедливості в демократичному суспільстві. Перспективи поширення демократії в сучасному світі.

4. Структура навчальної дисципліни

4.1.1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (денна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Семестр №4							
Тема № 1. Предмет, структура та функції політології	14	2		2		8	залік
Тема № 2. Політична влада	16	2		4		10	
Тема № 3. Політична ідеологія	12	2		2		8	
Тема № 4. Політична система	16	4		2		10	
Тема № 5. Політичні партії та партійні системи	10	2				8	
Тема № 6. Політичні еліти та політичне лідерство	10	2				8	

Тема № 7. Світовий політичний процес. Система міжнародних політичних відносин	12	2				10	
Тема № 8. Витоки демократії та її цінності	17	4				13	
Всього годин за семестр №4	105	20		10		75	

4.1.2. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (заочна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Семестр №4							
Тема № 1. Предмет, структура та функції політології	14	2		2		10	залік
Тема № 2. Політична влада	14	2		2		10	
Тема № 3. Політична ідеологія	12	2				13	
Тема № 4. Політична система	12	2				12	
Тема № 5. Політичні партії та партійні системи	10					12	
Тема № 6. Політичні еліти та політичне лідерство	10					12	
Тема № 7. Світовий політичний процес. Система міжнародних політичних відносин	9					12	
Тема № 8. Витоки демократії та її цінності	9					12	
Всього годин за семестр №4	105	8		4		93	

4.1.3. Питання, що виносяться на самостійне опрацювання

Перелік питань до тем навчальної дисципліни		Література
	Тема № 1. Предмет, структура та функції політології.	
	Розглянути питання: «Політика як система ціледосягнення і управління суспільством».	[8, 10]
	При конспектуванні тексту бажано розкрити <u>наступні</u>	

	<p><u>питання:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Виникнення політики у давніх суспільствах. 2. Роздуми давньогрецьких мислителів про природу політики. 3. Генезис уявлень про політику у Новий та Новітній час. 4. Роль політики в країнах з демократичними і недемократичними політичними режимами 	
	Тема № 2. Політична влада.	
	<p>Розглянути питання: «Легітимність політичної влади».</p> <p><u>Освітити наступні питання:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття легітимності політичної влади у політології. 2. Думки М.Вебера з приводу легітимності влади. 3. Типології легітимності. 4. Проблема легітимації влади у недемократичних політичних режимах.. <p>Політологічний аналіз політичної влади в Україні.</p> <p>Суть завдання полягає в аналізі особливостей формування та функціонування політичної влади в сучасній Україні.</p> <p>Проаналізувати еволюцію українського виборчого законодавства і електоральну культуру українців.</p> <p>Дослідити особливості розподілу влади в Україні та його закріплення в конституції.</p> <p>Зробити порівняльний аналіз змісту політичної влади в Україні і Російській Федерації.</p> <p>Зробити політологічний прогноз щодо подальшого розвитку політичної влади в Україні.</p>	[1, 2, 4-8, 10]
	Тема № 3. Політична ідеологія.	
	<p>Зробити політологічний аналіз сучасного стану основних політичних ідеологій.</p> <p>Проаналізувати сучасні агресивні, тоталітарні ідеології.</p> <p>З'ясувати причини їх заборони міжнародним та національним законодавством. Дослідити засоби боротьби з впливом подібних ідеологій на людську свідомість</p>	[2, 4-9]
	Тема № 4. Політична система.	
	<p>Вивчити теорію політичної системи, її компоненти, типологію. Уміти аналізувати напрямки розвитку й функціонування політичної системи в Україні, визначати роль поліції у забезпеченні громадського порядку й стабільності політ системи.</p> <p>Встановити особливості становлення політичної системи в Україні (формування компонентів системи). Поясніть як відбувається становлення системи в Україні (запровадження нових інститутів – президентська структура, формування правової держави, утвердження змагальності й плюралізму).</p>	[1, 3, 4-8, 10, 11]
	Тема № 5. Політичні партії і партійні системи.	
	Законспектуйте тему: «Становлення багатопартійності в	[1-8, 10, 11]

	Україні», де розгляньте наступні питання: Правові основи створення і функціонування політичних партій в Україні. Політичні партії в Україні у 90-ті роки ХХ ст.. Еволюція партійної системи України на початку ХХІ ст.	
	Тема № 6 Політичні еліти та політичне лідерство.	
	Дослідіть питання щодо проблем і перспектив формування політичних еліт і лідерства в Україні, де зосередьтесь на: <ul style="list-style-type: none"> Аналізі параметрів демократичного лідерства. Дослідженні негативних факторів формування еліти й лідерства в Україні. Ролі молодіжного лідерства в українській політиці.	[2, 4-8, 10]
	Тема № 7. Світовий політичний процес, система міжнародних політичних відносин.	
	Опис політичної спільноти - Європейський Союз. Зберіть фактичні дані щодо Європейського Союзу та країн, які до нього входять. Стисло викладіть історію (основні етапи розвитку) ЕС. Складіть таблицю, де мають бути розміщені основні відомості про країни, які входять до об'єднаної Європи: чисельність населення, площа, показник ВВП, час входження до ЕС. Сформулюйте основні причини, які мотивують уряди та народи Європи до об'єднання. Висловіть припущення щодо того, чому до ЄС не належить Україна.	[4-8, 10-11]
	Тема №8 Витоки демократії та її цінності.	
	Законспектуйте тему: «Місце та роль України в світових демократичних процесах», де розгляньте питання: Зміст, спрямованість і сутність діяльності європейських демократичних інституцій; Внутрішні демократичні перетворення як головна умова входження України до ЄС. Україна в системах європейської безпеки.	[1-8, 10, 11]

5. Індивідуальні завдання

5.1.1. Теми рефератів

1. Основні етапи розвитку політичної науки.
2. Основні парадигми і школи політології.
3. Мораль і політика у вченнях Конфуція і Н. Макіавеллі.
4. Державотворча політика Богдана Хмельницького.
5. Роль братств у розвитку політичних ідей в Україні.

6. Марксизм і традиції європейської політичної думки.
7. Ресурси влади в сучасному світі. Теорія «зсуву влади» Е. Тоффлера.
8. Теорії політичної системи Д. Істона і Г. Алмонда.
9. Концепція української державності в творах В. Липинського: праця «Листи до братів-хліборобів».
10. Еволюція конституційних змін політичної системи сучасної України.
11. Європейський досвід подолання перехідного періоду та демократизації систем державного правління.
12. Ознаки громадянського суспільства, його місце в демократичній державі.
13. Роль громадських об'єднань у правовій державі.
14. Досвід модернізації політичних систем країн ЄС.
15. Рекомендації європейських інституцій щодо реформування політичної системи України.
16. Проблеми наближення українських реалій до європейських стандартів та шляхи їх розв'язання.
17. Світовий досвід опозиційної діяльності в демократичних країнах.
18. Проблеми ефективної опозиційної діяльності в Україні та шляхи їх вирішення.
19. Історико-політичні, національні та психологічні особливості української політичної культури. Проблема пошуку національної ідеї для України.
20. Громадські організації та партії, їх роль у політичному житті України.
21. Специфіка формування національної еліти в Україні.
22. Політичні маркетинг та менеджмент в українських реаліях.
23. «Залізний закон олігархії» Р. Міхельса і посттоталітарні країни Європи.
24. Досвід західноєвропейської модернізації в Східній Європі.
25. Націоналізм у соціально-політичному аспекті. Особливості етнонаціональної політики в сучасній Україні.
26. Етнополітика, її суб'єкт і об'єкт.
27. Форми етнополітичної діяльності, їх прояв в Україні.
28. Етнічні конфлікти: причини та шляхи їх розв'язання.
29. Проблеми формування нового міжнародного політичного порядку.
30. Політична стратегія вирішення глобальних проблем.

5.1.2 Теми курсових робіт – не передбачено

5.1.3 Теми наукових робіт – не передбачено

6. Методи навчання

При викладанні дисципліни використовуються наступні методи навчання:

1. Словесні
  - 1.1. Лекція
  - 1.2. Бесіда
  - 1.3. Навчальна дискусія
2. Практичні методи
  - 2.1. Складання плану тексту
  - 2.2. Розв'язання тестових завдань
3. Наочні
  - 3.1. Презентації
  - 3.2. Відеолекції
  - 3.3. Підручники, таблиці, схеми
4. Проблемний метод
  - 4.1. Порівняльний
  - 4.2. Евристичний
  - 4.3. Репродуктивний
  - 4.4. Дослідницький.

7. Перелік питань та завдань, що виносяться на підсумковий контроль

1. Предмет і структура політології. Методи і способи вивчення політики.
2. Соціальний зміст політики та її функції.
4. Типологія політичного лідерства.
5. Особливості політичного лідерства в Україні.
6. Особливості політичної культури в Україні.
7. Основні етапи розвитку світової політичної думки.
8. Суспільно-політичні рухи: типи і функції.
9. Політичні партії: функції та типологія.
10. Політичні партії в сучасній Україні.
11. Громадянське суспільство та правова держава. Проблеми їх формування в Україні.
12. Політична поведінка особи. Механізм включення в політику.
13. Головні напрямки розвитку сучасної політичної науки на Заході.
14. Авторитарний та тоталітарний політичні режими: загальне та особливе.
15. Групи інтересів та моделі групової політики.
16. Політичне лобіювання: основний зміст та форми.
17. Теорії демократії.
18. Зовнішня політика держави: сутність та основні напрямки.
19. Поняття міжнародних відносин, основні концепції міжнародних

відносин.

19. Геополітика та її вплив на міжнародні відносини.
20. Моделі демократичних режимів.
21. Політична влада(особливості, структура, ресурси та функції).
22. Основні концепції елітизму.
23. Функції політичних еліт.
23. Типи виборчих систем.
24. Мораль і політика: проблеми співвідношення.
25. Політична культура та її функції в політичній системі суспільства.
26. Функції та механізм політичного лідерства.
27. Концепції політичного лідерства.
28. Політична ідеологія та її функції.
29. Головні ідеї консерватизму та неоконсерватизму.
30. Головні ідеї класичного та сучасного лібералізму.
31. Ідеї та принципи соціал-реформізму, комунізму та фашизму.
32. Політичні режими. Проблеми типології політичних режимів.
33. Політичні конфлікти та їх рівні. Засоби регулювання політичних конфліктів.
34. Політична модернізація (етапи, основні напрямки).
35. Хвильовий характер демократизації.
36. Особливості третьої хвилі демократизації.
37. Політична участь громадян у політиці. Політична діяльність.
38. Політичні цілі та засоби їх досягнення. Феномен макіавеллізму.
39. Політична система: поняття, структура та механізм функціонування.
40. Партійні системи: типологія та функції.
41. Політична еліта в структурі влади: функції та механізм рекрутування.
42. Держава як інститут політичної системи.
43. Політична соціалізація особистості та її етапи.
44. Геополітика і національна безпека держави.
45. Концепції політичної влади.
46. Основні концепції природи політики.
47. Політична легітимність та її типи.
48. Політична концепція легітимності М.Вебера.
49. Засоби масової інформації як політичний інститут.
50. Проблеми політичного процесу в сучасній Україні.
- 51.Політична корупція. Особливості політичної корупції у перехідний період.
- 52.Теорія політичної системи Д. Істона.
- 53.Прийняття політичних рішень у демократичному та недемократичному режимах.
- 54.Головні загрози для демократії, що виникають в сучасному світі та є в нашій країні?

55. Проблеми та перспективи приєднання України до європейської демократії та її структур.
57. Позитивні та негативні сторони глобалізації, шляхи подолання негативних явищ, які виникають за умов глобалізації.
58. Злочинність та міжнародний тероризм як загрози для демократії та національної безпеки?
59. Роль засобів масової інформації в процесах демократизації.
60. Національний вимір сучасного суспільного розвитку.

8. Критерії та засоби оцінювання результатів навчання здобувачів

Контрольні заходи включають у себе поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль.

До форм поточного контролю належить оцінювання:

- рівня знань під час практичних;
- якості виконання індивідуальної та самостійної роботи.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має за мету перевірку засвоєння знань, умінь і навичок з навчальної дисципліни.

У ході поточного контролю проводиться систематичний вимір приросту знань, їх корекція. Результати поточного контролю заносяться викладачем до журналів обліку роботи академічної групи за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Оцінки за самостійну та індивідуальну роботи виставляються в журнали обліку роботи академічної групи окремою графою за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»). Результати цієї роботи враховуються під час виставлення підсумкових оцінок.

При розрахунку успішності здобувачів освіти в Коледжі враховуються такі види робіт: навчальні заняття (практичні); самостійна та індивідуальна роботи (виконання домашніх завдань, ведення конспектів першоджерел та робочих зошитів, підготовка рефератів, наукових робіт, публікацій, виступи на наукових конференціях, семінарах та інше); контрольні роботи (виконання тестів, контрольних робіт у вигляді, передбаченому в робочій програмі навчальної дисципліни). Вони оцінюються за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Результат навчальних занять за семестр розраховується як середньоарифметичне значення з усіх виставлених оцінок під час навчальних занять протягом семестру та виставляється викладачем в журналі обліку роботи академічної групи окремою графою.

Результат самостійної роботи за семестр розраховується як середньоарифметичне значення з усіх виставлених оцінок з самостійної

роботи, отриманих протягом семестру та виставляється викладачем в журналі обліку роботи академічної групи окремою графою.

Здобувач, який отримав оцінку «незадовільно» за навчальні заняття або самостійну роботу, зобов'язаний перескласти її.

Загальна кількість балів (оцінка), отримана здобувачем за семестр перед підсумковим контролем, розраховується як середньоарифметичне значення з оцінок за навчальні заняття та самостійну роботу, та для переводу до 100-бальної системи помножується на коефіцієнт **10**.

$$\text{Загальна кількість балів (перед підсумковим контролем)} = \left(\frac{\text{Результат навчальних занять за семестр} + \text{Результат самостійної роботи за семестр}}{2} \right) * 10$$

Підсумковий контроль.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному ступені вищої освіти або на окремих його завершених етапах.

Для обліку результатів підсумкового контролю використовується поточно-накопичувальна інформація, яка реєструється в журналах обліку роботи академічної групи. Результати підсумкового контролю з дисциплін відображаються у відомостях обліку успішності, навчальних картках здобувачів, залікових книжках. **Присутність здобувачів на проведенні підсумкового контролю (заліку) обов'язкова.** Якщо здобувач не з'явився на підсумковий контроль (залік, екзамен), то науково-педагогічний працівник ставить у відомість обліку успішності відмітку «не з'явився».

Підсумковий контроль (залік) оцінюється за національною шкалою. Для переводу результатів, набраних на підсумковому контролі (екзамені, заліку), з національної системи оцінювання в 100-бальну вводиться коефіцієнт **10**, таким чином максимальна кількість балів на підсумковому контролі (заліку), які використовуються при розрахунку успішності здобувачів, становить - **50**

Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру та балів, набраних на підсумковому контролі (заліку).

$$\text{Підсумкові бали навчальної дисципліни} = \text{Загальна кількість балів (перед підсумковим контролем)} + \text{Кількість балів за підсумковим контролем}$$

Здобувач, який під час складання підсумкового контролю отримав

оцінку «незадовільно», складає підсумковий контроль (залік) повторно. Повторне складання підсумкового контролю (заліку) допускається не більше двох разів з кожної навчальної дисципліни, у тому числі один раз – викладачеві, а другий – комісії, що створюється цикловою комісією. Незадовільні оцінки виставляються тільки в відомостях обліку успішності. Здобувачам, які отримали не більше як дві незадовільні оцінки (нижче ніж 60 балів) з навчальної дисципліни, можуть бути встановлені різні строки ліквідації академічної заборгованості, але не пізніше як за день до фактичного початку навчальних занять у наступному семестрі. Здобувачі, які не ліквідували академічну заборгованість у встановлений термін, відраховуються з коледжу. Особи, які одержали більше двох незадовільних оцінок (нижче ніж 60 балів) за підсумковими результатами вивчення навчальних дисциплін з урахуванням підсумкового контролю, відраховуються з коледжу.

Якщо дисципліна вивчається протягом двох і більше семестрів з семестровим контролем у формі підсумкового контролю (заліку), то результат вивчення дисципліни в поточному семестрі визначається як середньоарифметичне значення балів, набраних у поточному та попередньому семестрах.

$$\text{Підсумкові бали навчальної дисципліни} = \frac{\text{Підсумкові бали за поточний семестр} + \text{Підсумкові бали за попередній семестр}}{2}$$

9. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах		Оцінка за національною шкалою	Оцінка	
			оцінка	Пояснення
12	97–100	Відмінно ("зараховано")	A	„Відмінно” – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , потрібні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, усі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.
11	94–96			
10	90–93			
9	85–89	Добре ("зараховано")	B	„Дуже добре” – теоретичний зміст курсу засвоєний цілком , необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані , якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального , робота з двома-трьома незначними помилками.
8	80–84			

7	75 – 79		C	„Добре” – теоретичний зміст курсу засвоєний цілком , практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані , якість виконання жодного з них не оцінена мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками , робота з декількома незначними помилками або з однією–двома значними помилками.
6	70–74	Задовільно („зараховано”)	D	„Задовільно” – теоретичний зміст курсу освоєний неповністю , але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано , деякі з виконаних завдань містять помилки , робота з трьома значними помилками.
5	65–69			
4	60 – 64		E	„Достатньо” – теоретичний зміст курсу освоєний частково , деякі практичні навички роботи не сформовані , частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконана або якість виконання деяких з них оцінена числом балів, близьким до мінімального , робота, що задовольняє мінімуму критеріїв оцінки.
3	40–59	Незадовільно („не зараховано”)	FX	„Умовно незадовільно” – теоретичний зміст курсу засвоєний частково , потрібні практичні навички роботи не сформовані , більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконана , або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального ; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота, що потребує доробки
2	21–40			
1	1–20		F	„Безумовно незадовільно” – теоретичний зміст курсу не освоєно , необхідні практичні навички роботи не сформовані , всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки , додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значимого підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки

10. Рекомендована література (основна, допоміжна), інформаційні ресурси в Інтернеті.

Основна:

1. Конституція України. - К. 1996.
2. Погорілий Д.Є. Політологія: кредитно-модульний курс. Навчальний посібник. - К.: Центр учбової літератури. Фірма «Інкос». 2008. - 432 с.
3. Політична система сучасної України. Особливості становлення, тенденції розвитку. - К.,-1998.
4. Політологічний енциклопедичний словник / Упорядник В.П. Горбатенко.

- 2-е вид. – К.: Генеза, 2004. -736 с.
- 5. Політологія (за ред. Н.И. Сазонова).-Х.,2001.
- 6. Політологія /За ред. А.Колодій.- К.,2003.
- 7. Політологія /За ред. О.В. Бабкіної, В.П. Горбатенка. -К., 2001.
- 8. Рудич Ф.М. Політологія. Підручник. - Київ.,-2005.
- 9. Себайн Д., Торсон Т. Історія політичної думки.-К.,1997.
- 10. Урін О.В. Політологія. Конспекти курсу лекцій з таблицями та схемами (шосте видання). - Кременчук.- 2010, - 323 с.
- 11. Шляхтун П. П. Політологія - К.,-2007.

Допоміжна

- 1. Головатий М. Проблеми і біль становлення української еліти //Нова політика, 1999.- №2.- С.45-50.
- 2. Кухта Б., Теплоухова Н. Політичні еліти і політичне лідерство.-К.,1997.
- 3. Куць О. Етнополітичні аспекти розбудови української держави.-Х.,1999.
- 4. Мала енциклопедія етнодержавознавства.-К.,1996.
- 5. Нагорна Л.П. Політична культура українського народу. Історична ретроспектива і сучасні реалії. К.,- 1998.
- 6. Поппер К. Відкрите суспільство та його вороги. В 2-х т. – К. 1994.
- 7. Приходько С.М. Політичні аспекти теорії еліти в українській сучасно-політичній думці ХХ ст. – К., 1999.
- 8. Гончарова О. С., Матета О. А. Політична еліта України: лекційний курс і практикум: Навчальний посібник. – Харків: Антиква, 2018. – 227 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

- 1. <http://http://pidruchniki.ws/politologiya/>
- 2. <http://www.info-library.com.ua/>